

מראי מקומות - חולין כ"א

סוף ס"ק ג') שכ' להוכיח מכאן, דרך משום דנקט ראב"ש שנים, לגלות על רוב שנים דהיינו רוב מצומצם, משמע דבעלמא היכא דנקטי' לשון רוב, צריך להיות רוב הניכר ונראה לעינים, ולא סגי ברוב מצומצם. ועוד הביא רא"י לזה מהגמ' לקמן (קכג:), דמבואר דרך במקום כהנים זרזים הם לא מצריכין רוב גמור, אבל בעלמא שפיר צריכין רוב

גמור. [ולכאוי יש להעיר, דמשמע דפי' הגמ' דלא כפרש"י, דמרש"י משמע דלא בא השנים לגלות על הרוב שנים שהוא רוב מצומצם, אלא לומר דלכתחלה צריך רוב גמור, רק בדיעבד סגי ברוב מצומצם, ולכאוי לדברי רש"י דאין שייך לדקדק כמו שדקדק הפרי חרש, רצ"ע.]

(ד) **הותזו ממש - פי' תוס',** דנראה דפליגי על זעירי דלעיל, דס"ל דסגי לי' במפרקת ורוב בשר לחוד. וע' ברשב"א דכ' דלכאוי מתני' ק' לזעירי ולשמואל, דס"ל דאפי' במפרקת ורוב בשר מתה, והכא קתני הותזו ראשיהן. וכ' דאפשר דע"כ פי' רש"י דמיירי בח' שרצים, ולכן אינו דומה להא דזעירי ושמואל. אולם כ' דתוס' הביא דבפ"ק דאהלות נשנית גבי בהמה וחי' ועוף, ולא שייך לומר שהוא נשנית לענין ח' שרצים. וכ' הרשב"א דאולי זעירי ושמואל יתרצו דהא הותזו ראשיהן היינו שנשברה המפרקת ורוב בשר, ואע"פ שלא הותזו הסימנים כלל. וע"ע **בבעל המאור** (ה: בדפיו) דכ' דבעולת העוף לא בעינן חתיכת רוב בשר, דהבדלת השנים מהני כרוב הבשר, למר כדאית לי' ולמר כדאית לי', ולכן מיירי כאן דהותזו ראשיהן בלא חתיכת רוב בשר, ולכן תלוי בחתיכת השני סימנים.

(ה) **זקנה שאני - ע' בש"ך** (יו"ד ש"צ, א') שהביא מש"כ **המהרש"ל** ביש"ש בפ"ק דחולין (מ"ד) דזקן שנשברה מפרקתו, אפי' בלא רוב בשר הרי הוא מטמא באהל. אולם ע' **בנחל אשכול** (הל' טומאת כהנים, עמ' 185 אות ב'), שהעיר דהרמב"ם ועוד אינם מחלקים בין אם הוא זקן או לא, ולמה, הרי הגמ' מחלק בין זקן לנער. וביאר הנחל אשכול דס"ל להרמב"ם כמו שמשמע מהר"ן בסוגיין, דאין קו' הגמ' דעלי הי' ג"כ מפרכס, ומ"מ הי' נחשב כמת, אלמא דע"י שבירת מפרקת חשיב כמת, אלא דבאמת עלי לא הי' מפרכס,

(א) **הגיע לוושט או לקנה, חותך סימן א' או רובו, ורוב בשר עמו -** הק' רעק"א, למה צריך לחתוך רוב בשר, הא רש"י כ' לעיל (יט:): דעל הצד דבני חייא ס"ל דאף מחזיר, דאם מחזיר, מולק הסימנים לבדם, הרי דאיי"צ למלוק רק סימנים, אלא דאם אינו מחזיר, ממילא אי אפשר לבוא להסימן בלא שיחתוך תחלה מפרקת, אבל אחר שחתך הסימן, למה לי רוב בשר, הא בחטאת ליכא הבדלה, והניח בצע"ג. גם כ' להסתפק אם צריך

מליקת המפרקת בעצמו של כהן דוקא, די"ל דהעיקר מליקה הוא הסימנים, וכמו במחזיר, רק שא"א לבוא אל הסימן בלא מפרקת, והוי המפרקת כמו העור, ומותר לחתכו בסכין, וסיים בצ"ע לדינא.

(ב) **חותך סימן א' או רובו, ורוב בשר עמו - ע' במהרש"א לעיל (כ:)** דהעיר דאם יש הלכה דצריך לחתוך רוב הבשר, הא כבר מת בסימן א', וא"כ תקשי וכי מתה עומד ומולק. ולכן כ' דע"כ לא מתה בחד סימן בלבד בלא רוב הבשר ג"כ (ומש"כ רש"י לעיל דבחד סימן מת, אי"ז לקושטא דמילתא, רק כפי הה"א). אולם ע' **בקובץ עינים להגר"ד רפאפורט (כ:)** שכ' ליישב דמה דהק' הגמ' לעיל וכי מתה עומד ומולק, קו' זו שייך רק על חתיכת סימנים, ומשום דמליקת סימנים דין שחיטה אית בי', ומצינו דבכל מקום דבעי שחיטה, בעינן שתצא חיותה ע"י השחיטה, והוא דין מהחפצא של שחיטה, ולכן הק' הגמ' וכי מתה עומד ומולק. אבל בחתיכת הבשר, דאינו דין שחיטה אלא דין מליקה בעלמא, י"ל דבזה לא איכפת לן מה שכבר ניטל חיותה וחשיב כמתה, שהרי ע"י המליקה של עכשיו נשלם כל מעשה המליקה, ומותר באכילה. וע"ש מה שהביא מהשטמ"ק **בזבחים** בקו' זו.

(ג) **ומאי שנים, שדומין לשנים - פרש"י,** דלכתחלה בעינן שיחתוך רוב להדיא, שיהא נראה לעינים שהוא רוב, וזהו הביאור ד"שנים", ו"רוב שנים" היינו דמהני אפי' אם חתך רוב מצומצם. וע' בפרי חדש (יו"ד כ"א,

מלך סימן ב'. וע' בתוס' דכ' דלקמן (כו). מבוואר דהא דשוחט סימן א' בעוף כשר, היינו רק בדיעבד, אבל לכתחלה שפיר בעינן ב' סימנין. ולכן פ' תוס' דסימן שני חשיב הבדלה במליקה כיון דאינו מעכב בשחיטה, משא"כ מיעוט בתרא דסימן א', כיון דרובו בעינן שחיטה, לא חיישינן אם מולק כל הסימן הא', ואי"ז הבדלה. וע' בפרי מגדים (משבצו, כ"א, א'), דכ' שם בתוך דבריו ליישב פרש"י, דאפשר דס"ל דמה דאי' לקמן דלכתחלה יש לשחוט ב' הסימנין, היינו רק מדרבנן, וכוונתו כאן דלכתחלה הוא לשחוט כל סימן א', היינו מדאורייתא. ואולם בדעת התוס' כ' השחיטת חולין די"ל דס"ל דגם שחיטת ב' סימנין הוא לכתחלה מדאורייתא, וכשי' הרמב"ם (שחיטה א', ט'), וכ"כ הפמ"ג שם, דהרמב"ם יפרש הסוגיא כפי' התוס'.

אבל עכ"פ נראה דע"י שבירת מפרקת גרידא נעשית מיתה. וע"ז תי' הגמ' דאה"נ, כיון שהי' זקן, יותר שכיח שהוא ימות מחמת שבירת המפרקת, וכיון שלא הי' מפרכס, הי' זה ראי' דבאמת הי' מת. אבל באמת אין חילוק בדינים בין נער לזקן, דהיינו, דנער שנשברה מפרקתו ואינו מפרכס, הרי הוא ג"כ נחשב למת. וזקן שנשבר מפרקתו ועדיין הוא מפרכס, באמת נחשב כחי, והחילוק בין קטן לגדול הוא רק אם שכיח הוא שימות מחמת שבירת המפרקת, אבל דין א' לנער וזקן.

(ו) **כמשפט חטאת בהמה- פרש"י**, משמע שקצוב המשפט במקום אחר, ואהיכא קאי, אחטאת בהמה דלעיל קאי, שהרי עולה זו בא חליפין לה, וכו'. ולכאור' יש להעיר, איך אמרו' דעולת העוף הוי חליפין לחטאת בהמה, הרי לכאור' החטאת העוף הוא חליפי חטאת בהמה. וביאר ע"פ המפרשים (דהיינו האבן עזרא ועוד), שכ' לבאר מה שהתורה אמרה דעני שאינו יכול להביא חטאת בהמה הביא חטאת ועולת העוף, היינו משום דבחטאת בהמה יש חלק האימורים, שעולה לגבוה, וגם יש חלק שהכהנים אוכלים. ולכן קבע התורה ב' תורים לעני, א' לעולה כליל על המזבח, במקום אימורי חטאת בהמה, וא' לחטאת לכהנים במקום בשר בהמת חטאת עשיר. וע' בשחיטת חולין שהביא יסוד זה גם לתרץ קו' תוס', שהק' למה לי קרא לומר דעולת העוף אינו בא מן המעשר, הרי ודאי אינו בא מן המעשר, כיון דאינה נאכלת. וע"ז תי' השחי"ח ע"פ דברי החת"ס, דכיון שהעולה והחטאת אם ב' חלקים של קרבן א', א"כ ה"א דשפיר נחשב דעולת העוף בר אכילה הוא, שהרי הוא חלק של החטאת העוף, וע"ז צריך קרא לומר דאינו בא מן החולין.

(ז) **אי מה להלן מולק ואינו מבריל בסימן א'- פרש"י**, דהיינו שמחובר בסימן אחד. דכיון דהתורה אמרה ולא יבדיל, ועוף הכשרו בסימן א', א"כ כל מה דעביד טפי מהכשר, הבדלה היא, וכל הסימן הוי מצות שחיטה בעוף לכתחלה, ולכן במליקה כי מליק לכולו סימן, לאו הבדלה היא, אבל בסימן ב', אפי' מצוה לכתחלה ליכא, וא"כ הוי הבדלה אם